

Kuopion kaupungin hankintaohjelman seuranta 2024

Kaupunginhallitus

31.3.2025

Kuopion kaupungin hankintaohjelman seuranta 2024

- Hankintaohjelman toteutumisen seuranta toteutetaan osana talousarvion seurantaa osavuosiseurannassa ja tilinpäätöksessä.
- Kuopion kaupungin talouden tasapainotusohjelmassa vuosille 2024 – 2027 on asetettu tavoite kaupungin hankintaosaamisen kehittämiseksi ja hankintojen ja hankintaprosessien kustannustason tehostamiseksi. Tämän johdosta syksyn 2024 aikana päivitettiin Kuopion kaupungin hankintaohjelma vuosille 2025-2030. Kaupunginvaltuusto hyväksyi (24.2.2025 § 4) päivitetyn hankintaohjelman ja hankintaohjelman mittareiden tavoitetasot vuodelle 2025. Päivitetyt hankintaohjeet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa maaliskuussa 2025.
- Hankintapäällikön tehtävä täytettiin sisäisin järjestelyin elokuusta 2024 alkaen. Loppuvuonna määriteltiin tehtäväkuva ja suunniteltiin hankintatoimen organisoituminen. Hankintapäällikön virkajärjestelyt siirrettiin keväälle 2025 osaksi Haltuun-projektin toimenpiteitä.
- Hankintatiimi aloitti tehtävänsä vuoden 2025 alussa Talous- ja omistajaohjausyksikössä. Hankintatiimin tehtäviin kuuluvat mm. strateginen hankintojen johtaminen ja kehittäminen, hankintaprosessien koordinointi ja valvonta, hankintojen kilpailuttaminen ja/tai kilpailutuksessa avustaminen, toimittajasuhteiden hallinta ja kehittäminen sekä hankintojen seuranta ja raportointi.
- Tavoitteiden ja mittareiden toteutuminen vuonna 2024 on esitetty tarkemmin seuraavilla dioilla.

Kriittinen menestystekijä	Tavoite 2023–2025	Mittari	Tavoite 2024	Toteuma 2024	Analysointia mittareiden toteutumisesta
Elinympäristö ja osallisuus	1.Hankinnoissa huomioidaan palvelunkäyttäjien tai heitä edustavien tahojen osallistuminen hankinnan valmisteluun	1.1 Palvelun käyttäjien osallistuminen hankintojen valmisteluun kpl/ vuosi	5 kpl/vuosi	3 kpl/vuosi	<p>Tilapalvelut osallistaa koulujen ja päiväkotien rakennusurakoiden valmistelussa opettajia, päiväkodin henkilöstöä, vanhempia ja lapsia.</p> <p>Koko vuoden aikana toteutui kaksi päiväkotiturakkaa ja yksi koulu-urakka, joiden valmistelussa osallistettiin palvelun käyttäjiä. Asetettua tavoitetta ei saavutettu. Uusia hankkeita ei käynnistetty loppuvuoden aikana mm. talouden tasapainotustoimenpiteiden vuoksi.</p>
Työ ja toimeentulo	2.Edistämme hankinnoilla muita heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä	2.1 Työllistämisehdon sisältäviä hankintoja kpl/ vuosi	4 kpl/vuosi	8 kpl/vuosi	<p>Työllistämisehdon sisältävien hankintojen tavoite ylitettiin.</p> <p>Vuoden lopussa oli käynnissä useita työllistämisehdon sisältäviä hankintoja. Työllistämisehtoa on käytetty Tilapalveluiden, kaupunkiympäristön rakentamisen – ja kunnossapidon sekä Niiralan Kulma Oy:n (tytäryhtiö) hankinnoissa.</p>

Kriittinen menestystekijä	Tavoite 2023–2025	Mittari	Tavoite 2024	Toteuma 2024	Analysointia mittareiden toteutumisesta
Kilpailukykyinen ja kannustava yrittäjyysympäristö	3. Alueellisen elinvoiman mahdollistaminen hankintojen suunnitelmallisuudella, avoimuudella, markkinavuoropuheluilla, markkinakartoituksilla ja hankintoja jakamalla tarkoituksenmukaisesti kokonaisuuksiin siten, että pk-yritykset huomioidaan hankinnoissa.	3.1 Hankintojen aluetaloudellinen vaikuttavuus Kuopion kaupungin hankinnat yrityksiltä *)	Kuopion alue 61 % < Pohjois-Savo 6 % <	Kuopion alue 59 % Pohjois-Savo 2 %	Ostolaskuanalyysin avulla tarkastellaan hankintojen aluetaloudellisia vaikutuksia (€, sis. alv sekä investoinnit). Ostolaskuanalyysit vuodelta 2023 ja 2024 on julkaistu https://www.kuopio.fi/kuopionkaupunki/talous/julkiset-hankinnat/ Kaupungin ostot yrityksiltä olivat 283 M€ ja kasvoivat edellisvuodesta 28 M€ (11 %). Vuonna 2024 Kuopion alueelta ostettiin 20 M€ enemmän kuin vuonna 2023, eli suhteellinen osuus nousi 58 %:sta 59 %:iin. Tavoitteeseen 61 % ei kuitenkaan päästy. Ostot Pohjois-Savon alueelta olivat 5 M€ ja ne vähenivät 4 M€:lla eli 44 %:lla vuodesta 2023. Kokonaisostoista yrityksiltä Pohjois-Savon osuus oli 2 % asetetun 6 %:n sijaan. Muualta Suomesta ostettiin vastaavasti 110 M€, eli 12 M€ (12 %) enemmän kuin edellisvuonna. Ostot kasvoivat erityisesti Pohjois-Pohjanmaalta, Etelä-Savosta ja Uudeltamaalta. Tavoitetasoon ei päästy.
Vetovoimainen innovaatio-, tutkimus- ja osaamiskeskittymä	4. Teemme toimivia ja laadukkaita hankintoja osallistavasti ja edistäen innovaatiomyönteisen ja elinvoimaisen markkinan syntymistä.	4.1 Hankinnat, joissa syntyy innovatiivisia menetelmiä tai ratkaisuja Osuus kaikista kynnysarvon ylittävistä hankinnoista **)	35 %/vuosi	21 %/vuosi	Vuoden loppuun mennessä Hilmassa oli kilpailutettuja hankintoja oli 34 kpl, joista innovatiivisten hankintojen osuus oli 21 %. Innovatiivisten hankintojen osuus on tavoitetasoa alhaisempi, koska Sansia on tehnyt vuonna 2023 tarkempaa sisäistä ohjeistusta vaikuttavuuskysymysten (Hilman tilastotiedot) vastaamiseen. Tulosten luotettavuus tulee paranemaan jatkossa yhtenäisen tekemisen myötä. Tavoitetta ei saavutettu.

*) Ostolaskujen toimittajan postinumeron mukaan

**) Kuopion kaupungin kynnysarvon ylittävät hankinnat ml. yhteishankinnat ja puitejärjestelyt (ei sisälly puitejärjestelyiden sisällä tehdyt minikilpailutukset)

Kriittinen menestystekijä	Tavoite 2023–2025	Mittari	Tavoite 2024	Toteuma 2024	Analysointia mittareiden toteutumisesta
Kiertotalous ja resurssiviisuus	5. Hankintamme ovat vastuullisia ja hiilineutraaleja	5.1 Ympäristökriteerit sisältävien hankintojen osuus hankinnoista %/ vuosi	40 %/vuosi	62 %/vuosi	Tavoite ylittyi. Vuoden lopussa Hilmassa oli kilpailutettuja hankintoja 34 kpl, joista ympäristökriteerien osuus oli 62 %. Ympäristökriteerien käyttöä on tehostettu hankinnoissa SISU-hankkeen myötä. Hanke kehittää ilmastoasioiden viestintää, seurantaa ja huomiointia kuntien tekemissä hankinnoissa.
Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky sekä luontokadon torjunta	6. Tarjoamme ilmastoviisasta, vastuullisesti ja lähellä tuotettua ruokaa	6.1 Lähiruuan (itäsuomalainen) osuus Servican kokonaisostoista %/ vuosi	10 %/vuosi	6 %/vuosi	Asetettua tavoitetta ei saavutettu. Lähiruuan käyttö on vähentynyt vuodesta 2023 johtuen valikoimaan tehdyistä muutoksista monissa keskeisissä elintarvikekategorioissa. Muutokset ovat perustuneet asiakastarpeisiin, lähituotteiden merkittäviin hinnannousuihin sekä heikkoihin satomääriin tai laadullisiin tekijöihin esim. perunoissa, jotka ovat vaikeuttaneet tuotteiden käyttöä. Syyt lähiruuan vähenemisen taustalla on tunnistettu ja niihin voidaan vaikuttaa. Jatkossa lähiruuan käyttö lisääntyy, sillä kaikissa tulevilla elintarvikehankinnoissa mahdollistetaan myös paikallisten toimijoiden osallistuminen alueellisesti täydentävinä toimijoina. Jatkossa elintarvikehankinnat kilpailutetaan omana kilpailutuksena, jolloin hankinnan ehtoihin ja kustannuksiin vaikuttaviin tekijöihin on parempi kontrolli.
Huoltovarmuus ja kriisinsietokyky sekä luontokadon torjunta	7. Tarjoamme ilmastoviisasta, vastuullisesti ja lähellä tuotettua ruokaa	7.1 Kotimaisuusaste %/vuosi lihatuotteet kalatuotteet kasvituotteet maitotuotteet	100 %/vuosi 50 %/vuosi 85 %/ vuosi 100 %/ vuosi	100 %/vuosi 49 %/vuosi 52 %/ vuosi 100 %/ vuosi	Tavoite saavutettiin lihan ja maitotuotteiden osalta ja kalan osalta päästiin lähes asetettuun tavoitteeseen. Kasvisten kotimaisuusaste vaihtelee vuosittain saatavuuden ja satokauden mukaan, johon lisäksi vaikuttaa yleinen kustannustaso esim. sähkön hinta. Kasvisten osalta asetettua tavoitetta ei saavutettu.

Kriittinen menestystekijä	Tavoite 2023–2025	Mittari	Tavoite 2024	Toteuma 2024	Analysointia mittareiden toteutumisesta
Kestävä talous	8. Hankintaosaamisen lisääminen ja hankintayhteistyön kehittäminen	8.1 Itsearviointi toteutetaan vuosittain tukemaan organisaation hankintaosaamisen kehittämistä	1 krt/vuosi	1 krt/vuosi	<p>Hankintaosaamisen itsearviointi toteutettiin suunnitellusti. Hankintaosaaminen on yleisesti melko hyvällä tasolla. Vahvuuksina nähdään henkilökohtaiset valmiudet, vuorovaikutustaidot ja organisatoriset taidot.</p> <p>Hankintojen valmisteluun ja toteuttamiseen liittyvissä taidoissa on eniten kehitettävää. Kehittämiskohteiksi nousivat: riskienhallinnan menetelmien tunteminen ja niiden soveltaminen, markkinakartoituksen menetelmien tunteminen sekä muutoksenhakuprosessin hallinta, keinot sopimukseen liittyvien riitojen ehkäisemiseksi ja ratkaisemiseksi sekä sopimushallinnan menettelytapojen tunteminen.</p> <p>Vuodelle 2025 on sovittu hankintaosaamisen kehittämistoimenpiteet itsearviointikyselyn tulosten mukaisesti.</p>
Kestävä talous	8. Hankintaosaamisen lisääminen ja hankintayhteistyön kehittäminen	8.2 Hankintafoorumien toiminnan kehittäminen: kokousten määrä/ vuosi	4 krt/vuosi	3 krt/vuosi	<p>Hankintafoorumissa ovat mukana Kuopion Yrittäjät, Kuopion alueen kauppakamari, Sansia ja Kuopion kaupunki. Foorumin tavoitteena on viestinnän ja vuorovaikutuksen lisääminen kaupungin ja yritysten välillä. Hankintafoorumi kokoontui kolme kertaa vuoden 2024 aikana. Tavoitetta ei saavutettu.</p>
Kestävä talous	9. Strategisesti merkittävät hankinnat kytketään toiminnan ja talouden suunnitteluun	9.1 Hankintojen 3-vuotissuunnitelmat on toteutettu, ja ne päivitetään vuosittain vuodesta 2024 alkaen (hankintasuunnitelmat toteutettu vuositasolla)	3-vuotissuunnitelmat päivitetään vuosittain	3-vuotissuunnitelmat laadittu	<p>Hankintojen 3-vuotissuunnitelmat on toteutettu ja suunnitelmia päivitetään vuosittain.</p>
Kestävä talous	10. Sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä tapa toimia ja toteuttaa huomioidaan tulevissa investointihankkeissa	10.1 Investoinneista 10 % täyttää vastuullisuuskriteerit	35 %/ vuosi	36 % / vuosi	<p>Investoinneista 35,9 % täyttää vastuullisuuskriteeri. Mittarin toteumaa tarkastellaan CEB:n rahoitusehdot täyttävien investointien vastuullisuuskriteereiden pohjalta, joissa kaupunki on sitoutunut vähintään 10 %:iin. Asetettu tavoite on saavutettu.</p>